

Arktikā pavasaris ir iestājies agrāk nekā jebkad

Avots: Norvēģijas informācijas vietnes

“Svalbardā situācija ir tik slikta, ka mēs nevaram veikt savu darbu”, norāda pētnieki. Tas ir nelabvēlīgi gan klimata, gan pētniecības jomā. Pavasaris šajā reģionā ir pienācis agrāk nekā jebkad iepriekš. „Svalbardā situācija ir tik slikta, ka mēs nevaram veikt savu darbu,” pētnieks Eiriks Malness stāsta *Science Norway*. Pētnieki šī gada pavasari raksturo kā vienu no neparedzamākajiem un grūtākajiem, kādu viņi jebkad ir piedzīvojuši. „Šī gada pavasaris ir pienācis ārkārtīgi agri,” uzsver E. Malness, kurš strādā pētniecības institūtā NORCE. Tā rezultātā trīs starptautiskās pētnieku komandas savos lauka pētījumu darbos saskārušies ar nopietniem šķēršļiem.

Pētnieki no Polijas vispār nav spējuši piekļūt savām Svalbāras pētījumu vietām, savukārt zinātnieki no Norvēģijas un Itālijas joprojām saskaras ar sniega segas trūkumu objektos, strauju kušanu un nestabiliem laika apstākļiem. "Longjērbīenas apvidū termometri rādīja +4 °C, kamēr aprīļa norma ir apmēram -15 °C. Tā vietā, lai būtu 30 centimetru bieza sniega sega, mūsu objektos zemes virsma jau tagad ir bez sniega," norādīja viens no poļu zinātniekiem Bartolomejs Luks.

Sniegs ir izkūsis

Pētnieku komandas atrodas Norvēģijas Svalbārā, lai novērotu klimata pārmaiņu ietekmi. Tas ir tāpēc, ka šeit Arktikā pārmaiņas notiek ātrāk nekā citur. Sasilšana var notikt piecas līdz septiņas reizes ātrāk nekā vidēji pasaulē. Viens no veidiem, kā to uzraudzīt, ir sniega novērošana. Pētnieki veic fiziskos mērījumus uz zemes un salīdzina tos ar satelītu novērojumiem, veicot darbus zinātnieki pārvietojas ar sniega motocikliem. Šobrīd Adventdalenā, netālu no Longjērbīenas, situācija ar sniega segu ir kļuvusi dramatiskā. Ieleja ir gandrīz pilnībā bez sniega. Jau pēc dažām dienām pētniekiem nācās pārtraukt darbu un Svalbārdas Universitātes centrs, - UNIS, līdz turpmākajam paziņojumam ir pārtraucis jebkādu satiksmi ar sniega motocikliem.

Poļu komanda nevarēja sasniegt Hornsundu

Līdzīga situācija skāra arī pētniekus no Polijas. Viņi bija plānojuši aprīlī veikt lauka darbus teritorijā ap poļu pētniecības staciju Hornsundā. Cita starpā viņiem bija jāizmēra ūdens saturs sniegā Fūglebekkenas pētījumu vietā un jāveic jauns izotopu eksperiments uz Vērenskioldbrēnas ledāja.

Zinātnieku mērķis bija izprast, kā sniegs iztvaiko siltākos apstākļos. Taču šogad agrā pavasara iestāšanās izjauca viņu plānus. Blīvs jūras ledus bloķēja fjordu pie Hornsunda, neļaujot pētniecības kuģim piestāt un nogādāt krastā personālu un aprīkojumu. Tajā pašā laikā Špicbergenas rietumu krastā, kur atrodas Vērenskioldbrēnas ledājs, notika neparasti agrā un intensīva sniega kušana. Pirmo reizi vairāku desmitu gadu laikā klimata zinātniekiem no Polijas vispār neizdevās veikt lauka pētījumus šajā apgabalā.

Nākotnē polārie pētījumi, iespējams, būs jāveic no gaisa

Zinātnieks Eiriks Malness uzskata, ka šī gada situācija liecina, ka polārie pētījumi ir nonākuši krustcelēs. “Mums, visticamāk, būs jāuzsāk darbs gada sākumā, lai gan tas rada lielas grūtības saistībā ar polāro nakti un plānošana kļūs sarežģītāka.” E.Malness uzsver, ka satelītu novērojumi kļūst arvien svarīgāki tagad, kad tradicionālās sniega motociklu ekspedīcijas aprīlī kļūst daudz riskantākas un neparedzamākas. Zinātnieks atzīst, ka, tomēr, lauka pētījumi joprojām ir būtiski, lai pārbaudītu vai satelītu dati ir precīzi. “Mēs to darām jau daudzus gadus,” uzsver E.Malness, “Tagad jautājums ir, vai šo darbu varēs turpināt tādā pašā veidā nākotnē...”